

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok 2 zl. — kr.
 Na pol roka 1 „ — „
 Na štvrt roka — 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNYÁNSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa neprijímajú.

Politika a kancel'.

Nepoviem stým nič nového, keď tvrdíme, že v Uhorsku došiel nebolo prehnanejšej strany, než je strana ľudová. Strana táto nezná v ničom hraníc, jaknáhle sa jedná o jej ciele. Veliký syn našej vlasti gróf Štefan Széchenyi bol povedal: nás Maďarov je tak málo, žeby sme mali aj otcovraha omilostit. Podobne smýšľa dnes ľudová strana. Tak málo ich je, že držia všetky prostriedky za dovolené a ospravedlnené, len aby sa rozmnožil ich počet. Veľmi sme zvedaví, že kedy už raz začnú ľudári hlásať odpustky pre tých, ktorí sa dopustia nejakého prečinu v prospech ľudovej strany.

A jak znaky neklamú, tento čas už není ďaleko. Ľudová strana, vlastne jej parlamentárna hlava, pán opát Ján Molnár najnovšie hlásal potrebu toho, aby kňazia aj v kostole s kanclov hľasali politiku. Za týmto už potom inšie nenasleduje, len aby začali s kanclov hlásať odpustky pre tých, ktorí držia s ľudovou stranou a ešte úplnejšie odpustky pre tých, ktorí dávajú peniaze na ciele a volebné trovy ľudovej strany.

My sme nie nepriateľmi toho, aby kňazia politisovali, k tomu majú právo a tak tedy nech že to užívajú. Konštitucionálny štát obránil a ani nemôže brániť kňazom, aby politisovali, ale to

Sňatie Spasiteľa s križa.

svedčenie, že kňazia chcú aj v kostole politisovať, môže ba aj má každý dobrý vlastenec rozhodne odsúdiť. Politisovanie v kostole zahrňuje v sebe veľké nebezpečie. V kostole je srdce jedného každého otvorené; nikto nemôže vzdorovať jedu politiky, jestli že mu ho v kostole do srdca zaštepili. Nenávisť, ktorú mu hlásali v kostole a ktorú odtiaľ vyniesol, mu je svätou. A jak hrozne nešťastný je taký človek, ktorý je na to odsúdený, aby nenávisť držal za svätú. A o čo nešťastlivejší je práve kresťan, základom jehož náboženstva je láska. Duša toho kresťana, ktorému kňaz v kostole miesto lásky káže nenávisť, musí zúfať.

Tak ďaleko tedy idú dnes ľudári, že sa nestydia hlásať, že budú z kostolov robiť kortešské tane. Lebo čo iné má znamenať osvedčenie opáta Jána Molnára, že povinnosťou kňaza je aj v kostole hlásať politiku, jako to, že z príbytkov Pána Boha chcú porobiť kortešské brlohy?

Mimovoľne nadhadzuje sa nám otázka, že jako sa chovajú v oči tomuto osvedčeniu Molnára katolícki biskupi? Dosiaľ sa ľudári vždy vychvaľovali, že katolícki biskupi s nimi vo všetkom súhlasia, že úplne schvaľujú skutky ich. Bolo toto len mámenie širokého obecnstva. Teraz už nebude možno ľudárom široké obecnstvo mámiť tým, že katolícki biskupi schvaľujú osvedčenie opáta Molnára.

Prv než by bol opát Ján Molnár toto nebezpečné a nešťastné osvedčenie predniesol v sneme, satmársky biskup Július Meszlényi vydal obežník, v ktorom vystrihal kňazov od toho, aby na kanceli niesli politiku, aby s kanceli miesto slova Božieho, miesto lásky, hlásali politiku.

Tu nám ale niekto môže povedať, že tento pastiersky list satmárskeho biskupa vyšiel ešte pred osvedčením sa opáta Jána Molnára a tak nenie vytvorená možnosť, že sa smýšľanie katolíckych biskupov od tých čias zmenilo a že aj oni sú zato, aby kňazia s kanceli hlásali politiku.

Kto by sa snáď dal zaviesť týmto, ten nech si prečíta pastiersky list nitrianskeho biskupa Imricha Bendeho, ktorý vydal z príležitosti oslávania polstoročného jubileäna dejov z r. 1848. V tomto pastierskom liste rozhodne odsudzuje hlásanie politiky v chrámoch Božích. Nitriansky biskup v tomto pastierskom liste hovorí:

«V súvisie s touto slávnosťou, taktiež z príležitosti *niektorých iných udalostí*, nemôžem prenechať príležitosť aby som dvojčítihodných duchovných otcov vo všeobecnosti neupozornil na to, aby sa chránili vnášať politiku do náboženstva, *aby na kanceli nepojednávali politické záležitosti.*»

My sme boli vždy úplne presvedčení o tom, že katolícki biskupi neschvaľujú výčiny ľudárov,

aj to sme si vedeli vysvetliť, že sa nezamiešali do víru. Teraz ale, keď odbila už dvanásť hodina, teraz sa už viac nemôžu spokojne dívať na prechmaty niekoľkých bojochlivých kaplánikov a niekoľko ctibažných farárov. Teraz je už nemožné, aby sa biskupi, ktorí zato požívajú tie veľké výhody so strany štátu, aby mohli svoje cirkevné a občianske povinnosti, neodvisle od každého politického prúdu plniť, aj ďalej nečinne dívali na skutky niekoľkých prehnanych ľudárov a aby nepozdvihli slova svojho a nevyhnali z kostolov politiku, kam táto ani najmieň nepatrí.

A katolícki biskupi, ktorí vždy vedeli do súhlasu priviesť vlastenecké povinnosti s povinnosťami náboženskými, ozvali sa proti tomu, aby ich podriadení v zaslepenosti svojej tak ďaleko išli, žeby kanceli použili k politickým cieľom. A príklad nitrianskeho biskupa dozaista budú nasledovať aj ostatní biskupi.

Úctu vzdávame a klaníme sa pred múdrosťou a vlasteneckosťou biskupov, ktorí vždy vedeli v medziach držať politické naruživosti nižšieho kňazstva a ktorí vždy pozdvihli hlas svoj, keď toho potrebu cítili. Ale klobúk snímame aj pred tými duchovnými otcami, ktorí sa nedali sviesť politickými agitáciami svojich duchovných spolubratov, lež zostali aj naďalej len kňazmi, ktorí síce vykonávajú svoje politické práva bez toho ale, aby si stali do radu škrek robiacich kortešov a tým pošpinili kňazské rúcho.

A tak je to aj v poriadku. Kňaz nech poučuje svojich veriacich, nech mu vysvetľuje všetko, ale nech sa im nevyhráza peklom a večným duševným zatracením zato, že ho v politike voľe nehcú nasledovať. Jedon každý katolík to veľmi dobre vie, že pán Boh nebude trestať večným duševným zatracením ten hlas, ktorý oddal niekto na liberálneho kandidáta. Škoda tedy ľudárskym kňazom takto balamutiť veriacich.

Veríme vo vlasteneckosť a náboženské presvedčenia katolíckeho duchovenstva a presvedčení sme, že za Molnárom pojde len veľmi málo kňazov, že len tí najprepiatejší zneužijú kanceli a budú s neho hlásať politiku. Najväčšia časť katolíckeho duchovenstva aj naďalej bude odtiaľ hlasovať len slová Božie, slová lásky.

Slovo k rodákum.

Akú nótu zahudú ľudárski primási na sneme takou kontruje im «Kresťan» za krvopotné groš ľudu. Kresťanskí socialisti Mócsy a Asbóth rozvinuli v zákonodarnom sbore zástavu antisemitizmu, a Andrej Rojko, vyslúžilý farár katolíck behá s ňou v «Kresťan» ovi po mestečkách

dedinách slovenských, búriac a huckajúc proti židom spôsobom nekresťanským. Jestli to všetko je pravda, čo on tam píše, akým právom je antisemitom? Lebo prečo je Ondrej Rojko antisemitom? A prečo chce a požaduje, aby celé kresťanstvo, aby všetci katolíci boli antisemitmi? Preto vraj, že dľa jeho tvrdenia, židia, tá sberba «satanášova,» jedine na tom pracujú, aby vraj «kresťanskú cirkev zničili.» Nadáva im, čo len stačí, prezíva ich všetkými názvami, ktoré sa len kedy v prezívaní uliahly; menuje ich vlkami, ktorí hľadajú kresťana, tedy katolíka, «i hmotne, i mravne zahubíť zkažiť, zničiť, zožrať,» lebo «veď mu to — vraj — tak činiť i jeho náboženstvo, talmud káže.»

Jestli má Rojko pravdu, tedy židovstvu káže jeho náboženstvo kresťanov prenasledovať, pritom ale práve tenže Rojko hlása a dokazuje, že sám Spasiteľ, jeho apoštolovia a učedníci, svätí otcovia cirkve a samá svätá cirkev kresťanská — tedy katolícka, — nakladajú vraj, aby kresťania-katolíci oproti židom bojovali a ich prevládali hladeli. Keď je to pravda, keď sú Rojkove tvrdenia pravdivé, tedy náboženstvo káže židom prenasledovať kresťanov a kresťanom prenasledovať židov.

Pekné by to byly náboženstvá, i jedno i druhé. No my tvrdeniam Rojkovým neveríme a chválabohu ani je to nie tak, ako to ten starý páňko tára. Keď by ale predsa jeho tvrdenia byly pravdivé, čo z tohoto nasleduje? Istotne nie to, aby i židia i kresťania tieto nariadenia čím vernejšie plnili a jedni s druhými vo vzájomnom prenasledovaní a nivočení sa vospolok závodili a sa čím skôr vykynožili usilovali; lež aby takéto nemiestne nauky z náboženstva čím prv vyobcovali. Svedoctvo chudoby by to bolo pre nás kresťanov, keby sa milliony kresťanstva pred pár tisícami židov báli. Darma Rojko huláka, že malá myška mohutného leva zožrať sa stroj, za to ho každý iba vysmeje, práve tak ako snem vysmial táraniny Mócsyho, nového vodcu antisemitizmu v Uhorsku. Kto má čo proti židom, tam má zákon a súdy, nech sa k tým utečie, kto ale sám búri, toho stihne súd.

Magnátsky vodca ablegátov ľudárskych gróf Ján Zichý najďalej sa pustil s kňazským vodcom opäť Molnárom. Títo dvaja celkom otvorene sa osvedčili, že oni si žiadajú reakciu, zpiatočnosť. Čo je ale reakcia, to nám dôkladne vysvetlil blahej pamäti mudrc vlasti Fraňo Deák, hovoriac: «Pod reakciou rozumie celý svet utlačenie vydobytej slobody a protitlak absolutizmu, tak je to zaznamenané v slovníku sveta.» Nuž ľudoví Slováci, či ste už tak bohaté obdarení tými slobodami, že sa bojíte, že sa v nich utopíte? Či toľko ich máte, a tak sú vám ony nebezpečné, že si želáte

ich utlačenie, zhabanie? Nuž absolutizmus, samovláda je váš ideál? Pozrite tých vašich ľudových zástupcov a čítajte vaše noviny, nuž iné nepočujete a nevyčítate, ako že málo slobody máte, a vaši ľudoví ablegáti reakciou i tie vám chcú odobrať. Vaši ablegáti ponosujú sa slovom i písmom, že vláda absolutisticky usiluje sa panovať, a bárs to nenie pravdou, oni preto vládu zatracujú, sami ale by radi uviesť otvorene reakciou štátny, ba kňazský a magnátsky absolutizmus. Tie práva, za ktoré roku 1848. i vaši otcovia bojovali, tie by vám radi zhabali, a vy, vy sami im máte v tom pomáhať, len preto, že sa oni «ľudovou» stranou nespravodlivo menujú. Otvorte už raz oči a uši, vidzte a počúvajte.

Veď bez namáhania ich môžete poznať. Sami hovoria, že chcú reakciu, sami broja proti vierovyznaniam; ba keď sa ľavičiarcky ablegát Viktor Pichler na sneme otvorene opýtal, aby povedali, čo sú oni vlastne, či ľudová strana a či kresťanská (katolícka) strana? Fraňo Buzáth zjavne vyznal, že kresťanská. A to to je aj pravda. Ľudovými sa pred ľudom len preto menujú falošne a klamne, aby tenže ošialili.

Nuž ľudová strana, ako vidíte, je tedy taká, akú kto len chce. Pohlavári tejto strany chcejúc prívržencov svojich za akúkoľvek cenu rozmnožiť, rozličné politické heslá a názvy upotrebuju, tajac pritom, žeby oni boli konfesionálnou stranou. Čo dnes taja, to zajtra tvrdia, čo dnes tvrdia, to zajtra zas odtaja. Takí sú vodcovia. Nie tak opatrní a pozorní sú ale ich prívrženci z ľudu. Títo otvorene hlásajú, že oni sú náboženská katolícka strana. Noviny svoje katolícko-politickými menujú. Vysvitá to z «Kresťana» vôbec, menovite ale z predposledného čísla, kde dopisovateľ ružomerský odmrštuje tvrdenie «Slovenských Listov», žeby ľudová strana bola — vraj — stranou slovenskou ľudovou stranou. Dokazuje to tak, že sú Slováci, rozumej národní Slováci, takmer sami luteráni; oni ale ako katolíci — že sú kresťanská (rozumej katolícka) strana, ktorá vraj «chce dať každému občanovi to, čo mu dľa zákonov krajinských patrí. Múdry to politik; krásna je tá jeho výpoveď, keby nebola — falošná. Z každého ich hnutia, z každej výpovede, z každej ponosy vysvitá, že ona veškeré práva len pre ľudárov požaduje, Slováci, luteráni, židia: to nie sú ľudári, tedy reakciou a antisemitizmom zhabať treba jejich zákonné práva! Ľudári smejú kšeftovať, — (a to ako? Vidzte ústredný sklad a konsumy), u židov je to — ale hriech a zločin. — Liberáli majú pri voľbách slobodnú ruku ponechať ľudárom; nech trpia tíško a pokojne jejich šalbiarstva, lebo ľudári sú kňazi, ktorým je všetko dovolené, a kto jejich vystredníctvom medze položí, ten vraj napadá vieru. Liberáli nech sa ne-

opovážia ani ústa otvorit, lebo to by bol protizákonný nátlak. Kortešovať v obciach, domoch ba i na kanclí smie len ľudársky kňaz, proti šalbciarstvám ľudárov neslobodno vysvetlenia dať ľudu, proti jejich búreniam neslobodno sa brániť; pre takéto veci ich pred súd postaví je mrzký zločin, to je habanie slobody. Nadobudnuté, zákonami zabezpečené občianske práva ale neľudárom reakciou a antisemitizmom odoberať a zhabať: to je kresťanská politika; — áno to je rohatá sloboda ľudárov.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Návrhy potahujúce sa na vyrovnanie budú jak u nás, tak aj v Rakúsku len okolo 20. apríla zadané. Príčinou tohoto opozdenia sú rakúske parlamentárne pomery. V rakúskej ríšskej rade totižto páni vyslanci stoja si zase vo vlasoch a v takýchto okolnostiach rakúska vláda nedrží za radné návrhy predostrieť. Ponevác návrhy musia byť odrazu predstrené, tak aj naša vláda musela predbežne odročiť predostrenie týchže.

Snemové zasadanie. Snemovňa vyslancov vydržiavala v stredu posledné zasadnutie pred veľkonočnými sviatkami. Vo veľkonočný pondelok budú obe snemovne, totižto snemovňa magnátov a snemovňa vyslancov, vydržiavať spoločné zasadnutie a spoločne pôjdu na hold ku kráľovi z príležitosti 50 ročnej pamiatky sankcionovania zákonov z roku 1848.

Riadne zasadnutia začnú sa 15-ho apríla. Prvým predmetom pojednávania bude návrh zákona o sriadení kňazských plátov.

Vyznačení katolícki biskupi. Na predostretie vlády udelil kráľ vesprímskemu biskupovi barónovi Karolovi Hornigovi hodnosť skutočného tajného radcovstva a košického biskupa Žigmunda Bubicsa vyznačil veľkým krížom rádu železnej koruny.

Cestovná daň a sluhovia. Stalo sa, že v jednej stolici vyvrhli daň na sluhov a vypovedali, že miesto týchže povinní sú túže zaplatiť ich gazdovia. Záležitosť táto prišla pred administratívny súd a ten vypovedal, že v smysle 1-ho zákona z roku 1890. sluhovia oslobodení sú od cestovnej dane a tak vyvrhnutie tejže na ich gazdov bolo protizákonné.

Pán opát Ján Molnár a „Opravdivý Kresťan.“ Opát a krajinský vyslanec Ján Molnár upravil v sobotu 26. marca na ministra pravosúdia interpelláciu, v ktorej sa usiluje dokázať, že náš časopis búri proti katolíckemu kňazstvu. Aby pravdivosť svojho tvrdenia dokázal, prečítal niekoľko vytrhnutých viet z jednotlivých článkov minulého ročníka.

Na interpelláciu odpovie svojho času pán minister pravosúdia a práve preto nechceme sa teraz s touto

otázkou podrobne zaoberať, aby nás nemohli upodozrievať, že chceme byť sudcami vo vlastnej záležitosti. Pán minister pravosúdia základne prezkúma záležitosť a vynesie spravodlivý výrok.

Aj do tých čias ale musíme et. našim čitateľom dať na vedomie, že pán Ján Molnár vo svojej interpellácii len preto predniesol pár vytrhnutých viet z jednotlivých článkov, aby v nepravom svetle ukázal náš časopis. My mu v krátkosti predbežne len toľko odpovedáme, že časopis náš proti kňazstvu, čo takému nikdy nebúril; my sme vždy hovorili a aj teraz hovoríme o ľudovej strane, ktorú so zdravým rozumom predsa len nemožno stotožniť s kňazstvom, lebo veď dľa bubnovania ľudových časopisov všetci obyvatelia Hornu-Uhorska sú prívržencami ľudovej strany. Pán opát Molnár nech si dá najprv preložiť do maďarskej reči tie články, pre ktoré interpeloval a potom zahanbeno uznať musí, že ho veru podviedli tí, ktorí mu nadišputovali, že sa v otázných článkoch nachádza poburovanie.

Ostatne vieme cieľ interpellácie pána Molnára. Ľudári všemožne usilovali sa potlačiť náš časopis, lebo my sme im veru často krutú pravdu povedali do očí, a to sa im nepáčilo. Dost sa nanahovárali Slovákov, aby náš časopis nečítali, dost sa ich nastrašili, že kto náš časopis bude čítať, toho čerti hned' a hned' vezmú do horúceho pekla. Nič neosožily vyhrážky, časopis náš sa vždy viac a viac rozširoval na Horniakoch a pravdu hovoril čitateľom svojim. Ľudári lámali si dost hlavy, jakoby mohli udusiť tento časopis, až konečne prišli na tú myšlienku, že ho v sneme vyhlásia za taký, ktorý búri proti kňazstvu. Či búrimo proti kňazstvu, nad tým rozhodne minister.

Soznať musíme, že veru kde treba pravdu povedať, tam ju povieme, obradzujeme sa ale proti tomu, žeby sme my tak komisne písali o ľudovej strane, jako píše „Kresťan“ o liberálnej strane. Tento kňazmi redigovaný „Kresťan“ tak grobiansky a poburive píše, že my svet-skí sme toho nie schopní a ani nechceme byť. Keby sme tak písali, tak by sme celým právom očakávali, kedy sa oproti nám obráti kráľovský fíškál a zadá proti nám pravotu pre poburovanie. Komisnosti prenechávame len „Kresťanovi“.

Vojna medzi Španielskom a americkými Spojenými štátami. Španielsko už dlhší čas vedie vojnu proti obyvateľom ostrova Kuby. Španielčania dopustili sa po čas vojny mnohých ukrutností, takže sa konečne ozvala aj vláda Spojených štátov a žiadala Španielsko, aby urobila koniec tej vojne, lebo v protivnom páde. Spojené štáty vypovedia Španielsku vojnu. Spojené štáty chcú aj peňažite podporovať obyvateľov ostrova Kuby.

Španielsko nechce prijať zamiešanie sa Spojených štátov a jak sa len nejak nedohodnú, môžeme očakávať, že najbližšie vypukne vojna medzi týmito dvoma štátami.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 22. marca. Pokračovalo sa v pojednávaní rozpočtového zákona. Celé dneskajšie zasadanie zaplnily dve reči ľudových vyslancov. Asiže hovoril Mikáláš *Leysényi* a Ján *Asbóth*. O Lepsényiho reči časopis „Nemzet“ poznamenal, že tá reč bola hromada blbosti. Nuž keď ju tak pekne odsúdil jeden z najprvších a najvážnejších časopisov maďarských, nemáme ani my čo povedať o nej.

Po Lepsényimu v osobnej otázke hovoril trnavský vyslanec Kornél *Emmer*, ktorý opravil tvrdenia Lepsényiho, potahujúce sa na trnavskú voľbu. *Emmer* vyhlásil, že z oboch strán bolo odvrhnuté len asi po 20—25 hlasov. Po čas hlasovania vybralo sa asi 400 ľudových voličov domov, on chcel aj za týmito poslať, ale ho odhovorili.

Ján *Asbóth* tvrdil, že liberalismus poklátel panstvo statkárskej triedy a namiesto toho zaviedol panstvo kupcov a priemyselníkov. Potom hovoril o antisemitizme, dokazujúce, že sa antisemiti nachádzajú aj v liberálnej strane.

Zasadnutie dňa 23. marca. Po vyvolení členov do kvótového výboru, pojednával sa ďalej rozpočtový zákon.

Július *Sághy* odsúdil liberalismus vlády, zatým Viktor *Pichler* káral ľudovú stranu, hlavne ale opáta Jána Molnára, že prizvukoval potrebu toho, aby kňazia s kancelov kázali politiku.

Franc *Sima* hovorí, že terajšia vláda nezastáva opravdový liberalismus. Zazlieval, že opát Molnár vytýkal vláde, že opustila kresťanský základ. Vláda nezastupuje žiadne náboženstvo, lež len politický smer; tu v sneme sa nedelíme na kresťanov a židov, lež všetci sme občania vlasti. Pýta sa Molnára, kto urazil moc a bohatstvo kňazov? Či jesto na svete bohatších kňazov, než u nás? A teraz keď by biedny ľud potreboval pomoc, kde vidíme dobročinnú ruku biskupov?

Ministerský predseda barón *Bánffy* povedal skvelú reč, na počiatku ktorej dokázal, že vláda to všetko, čo pred tromi rokmi v svojom programme sľúbila, aj splnila. Teraz stoja pred nami dve veľké otázky: otázka vyrovnania a otázka zoštatnenia administrácie. V apríli stoji vláda na stôl snemovne všetky návrhy, pofahujúce sa na vyrovanie. Čo sa týka reformy administrácie, návrhy sú už natoľko hotové, že možno, keď to otázka vyrovnania dovoľí, snemovňa bude sa môcť s nimi zaoberať čím skôr, lebo to kážu i sociálne pohyby. Bárs jak sa to nezdá gr. Apponyimu, aby terajšia vláda previedla soštatnenie administrácie, ona sa na to predsa podujme. lebo má k tomu potrebné schopnosti.

Zatým prešiel na otázku socializmu. Napádanie vlády je nespravodlivé, lebo veď socializmus nikde na svete neriešili, lež všade sa mu usilujú len hranice položiť, a to robí aj minister orby. U nás je socializmus iný než v západných krajinách, tam žiadajú, aby nebol privátny majetok a u nás chcú len zeme podeliť. To nie je socializmus, lež chorobný stav. V páde potreby nutno

upotrebiť i najprísnejších poriadkov, aby sa zamedzilo prehrešenie proti svätosti majetku. Prosi viac dôvery ku vláde. Opposícia snaží sa všemožne znevážiť úctu a schopnosť vlády, čím by trpely i nižšie vrchnosti. V sabolčskej stolici, kde vypukol socializmus najpovážlivejšie, práve tí páni sa potom nafakali, ktorí úmyselne znevazovali auktoritu vrchnosti, následkom čoho zavedený ľud obrátil sa nielen proti vrchnosti ale i proti tým istým pánom.

Ostro odsúdil antisemitizmus a reakciu, ktoré dvoje chce uviesť ľudová strana. Strana táto dnes bojuje len údajne proti židom, zajtra ale príde rad aj na iné nekatolícke náboženstvá. Krajina nepotrebuje Bartolomejskú noc, v ktorej katolíci vraždili protestantov. Rečník poukazuje na spisbu ľudovej strany, jeden časopis ľudovej strany píše, že už i apoštolovia boli antisemitami a druhý časopis žiada, aby ľudová strana nebola len antisemickou, lež i panslávskou. Národnosti v Uhorsku majú svoje práva; národnostiam zákonami zabezpečených práv nechce sa dotknúť nikto, ani vláda. Ale tých krajných, panslávami nazvaných agitátorov, s ktorými na hornom vidieku v minulosti ani jedna strana nedržala za hodné hľadať spojenie, tých volá dnes ľudová strana ku svojej pomoci a s pomocou tých chce dosiahnuť výsledky. Keď Molnár zavedie politiku na kancel, tým zneváži Božstvo a ľudová strana znevazovaním vrchnosti a zneužívaním chrámu vstúpi na takú cestu, ktorá môže pohýbať štát v základoch. Čo sa týka poznámok o neschopnosti, nečinnosti a slabosti vlády, presvedčený je, že tie nebudú mať účinku na vonok, ale obyvateľstvo posúdi skutky, ktorými si vláda vydobýva dôveru. Prosi prijať rozpočet.

Reč ministerského predsedu spravila hlboký dojem na snemovňu.

Zasadnutie snemovne dňa 24-ho marca. Po večerajšej skvelej reči ministerského predsedu baróna Bánffyho odpovedal dnes na reči opposičných vyslancov Alexander Hegedüs s minister orby Darányi.

Alexander *Hegedüs* podvracia tie tvrdenia opposičných rečníkov, že dvíhanie sa daní je jediným výsledkom daňového prešu. Toto je bezzákladné tvrdenie. U nás sa veľmi zdvihly práve nepriame dane, ďalej prijmy z počty. Nikoho nemožno nútiť, aby fajčil, a aby tak platil nepriamu daň do štátnej pokladnice, ani k tomu nemožno nikoho nútiť, aby posielal listy. Že sa nepriame, po-travné dane dvíhajú, to je neodškriepiteľným znakom majetnenia krajiny. Čo sa týče bursovej dane, od tej neočakáva veľké výsledky, lebo bursové kšefty je veľmi ťažko kontrolovať; ostatne bursovná daň ani v cudzozemsku veľmi mnoho nevynáša.

Prejdúc na stav roľníkov, uznáva že u nás nevedia vyžiť gazdovia, ktorí majú 20 jutár poľa; títo ale preto nevedia vyžiť, že cez zimu nič nerobia, kdežto takíto gazdovia v cudzozemsku idú cez zimu do fabrík robiť.

Ani Zichymu nezostal dlžen odpoveď. Spytuje sa ho, že kde a kedy opustila vláda kresťanský základ? Či sa vláda mieša do vychovávania kňazov, alebo do

jednotlivých katolíckych kláštorov. Hlásanie politiky v kostoloch s kanclerom rozhodne odsúdil. Jestli sa kde nachádza chyba, tú nevylicí reakcia, lež slobodnomyselné napredovanie. Rozpočet prijíma.

Ferdinand *Horánszky* vytýkal vláde, že chce socialistické pohyby len vojskom a žandarmi potlačiť, miesto toho by mala radšej odpomáhať ubiedenému ľudu. Tvrdí, že sa výdavky vždy dvíhajú a my príjeme o nedlho k tomu bodu, že sa prijmy nebudú stačiť zaokryť výdavky. Rozpočet neprijíma.

Minister financií *Lukács* hovorí, že on nikdy nepatrí medzi tých ľudí, ktorý sa cez ružové okuliare dívajú na stav krajiny, ba práve on bol ten, ktorý otvorene poukázal na tie mnohé údery, ktoré zastihly naše poľné hospodárstvo. Návrh *Horánszkeho*, aby štát prevzal dlžoby statkárov, nemôže prijať, postará sa avšak o nich, lebo najbližšie bude zadaný návrh zákona, ktorý otvorí statkárom osobný úver. Vláda pevne verí, že sa s vývinom krajiny budú pomerne dvíhať aj prijmy, a tak budeme mať z čoho zaokrývať zvýšené požiadavky krajiny.

Odporúča rozpočet k prijatiu.

Zasadnutie snemovne dňa 26-ho marca. Dnes bol rozpočtový zákon po záverečných rečiach jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne prijatý.

Franc Kossuth podržal tie svoje tvrdenia, že sa krajina nachádza v neprajnom finančnom stave.

Minister orby *Darányi* dokázal *Kossuthovi*, že to, čo hovoril o neprajnom finančnom a gazdovskom stave krajiny, vzal zo starých kníh, ktoré nezodpovedajú dneskajším pomerom. Odporúča *Kossuthovi*, aby sa za každým obrátil na naňho, keď chce vedieť, jako stojí krajina, on mu vďačne dá potrebné výkazy.

Minister vnútra *Perczel* podvrátil tvrdenie grófa *Apponyiho*, že sa v *Jászberénye* umenšil počet voličov.

Zatým nasledovalo hlasovanie, pri ktorom ohromná väčšina hlasovala dôveru vláde.

Pri podrobnom pojednávaní gróf *Stefan Tisza* povedal hlbokého významu reč, z ktorej tu len pár úryvok sme vstave podať pre úzkosť priestoru. *Horánszky* hlásal, aby štát sriadil dlžoby malých statkárov a aby štát stál dobre za ne. O tom ale ani slova neprehovoril, jako to chce previesť; keby sa tak *Horánszky* nenazdajky stal finančným ministrom, dosť by sa krušne cítil, keby žiadali od neho splnenie toho, čo on žiadal od terajšej vlády, dozaista by nevedel kam z konopí.

Prízvukoval potrebu soštatnenia administrácie, ktorá sa ale tak má previesť, aby sa obciam uľahčilo. Notára aspoň z polovice nech platí štát. Čo sa týka zníženia pozemkovej dane, tu musíme s veľkou opatrnosťou zaobehodiť, aby znížením tejže nevyhrali len veľkostatkári.

Zmienil sa aj o ľudovej strane a peknými slovami dokázal, že náboženstvu, zvlášte katolíckemu najviac škodí ľudová strana svojou agitáciou.

Na konci zasadnutia interpelloval *Ján Molnár* asice najprv ministra pravosúdia, či mieni niečo spraviť proti „Opravdovému Kresťanovi“, ktorý dľa mienky rečníka

poburuje proti kňazstvu. Ďalej interpelloval ministra vnútra v záležitosti popisu voličov.

Zasadnutie snemovne dňa 28-ho marca. Dnes bolo krátke zasadnutie, na ktorom bol prijatý prípis, ktorý predostrie zákonodarsky sbor kráľovi 11-ho apríla a zatým viac menších predloh.

Robotnícky zákon.

(Dokončenie).

VII. hlava.

O vrchnostach a o postupovaní.

72. §. Ohľadom všetkých tých záležitostí, ktoré vedľa prítomného zákona vrchnostenskej poriadky vyžadujú, a ohľadom potrestania zákonom týmto ustálených priestupkov, nie ináč aj ohľadom rozsúdenia takého odškodného, ktoré osobne 100 korún nepresahuje, je

1. prvostupňovou vrchnosťou;

a) v stoliciach hlavný slúžny;

b) v mestách právomocenským právom opatrených označený člen rady; v mestách so sriadenou radou mešťanosta;

c) v Budapešti okresný predstavený.

2. Druhostupňovou vrchnosťou je: podpovereníctvo administratívneho povereníctva, ktoré sa tým spôsobom sriadi, jako je to v 120. §-e XXXI. z. č. z roku 1879. označené;

3. treťostupňovou vrchnosťou je: minister orby.

Proti dvom v meritume rovno znejúcim rozhodnutiam niet ďalšej apeláty.

Ukrivdená stránka nemôže ani vtedy apelovať, keď druhostupňová vrchnosť trest prvostupňovou vrchnosťou vymeraný zostrila; ako ani obvinený nemôže apelovať, keď druhostupňová vrchnosť trest jeho zmiernila.

Mimoriadna superrevízia má miesto iba v tom prípade, jesthže postupovavšia vrchnosť nebola príslušná, alebo v takej záležitosti rozhodovala, ktorá sa nie vedľa prítomného zákona mala rozsúdiť, alebo, keď je superrevízia cieľom zachránenia všeobecného záujmu odôvodnená.

73. §. Ku rozsúdeniu takých záležitostí, kde odškodné 100 korún presahuje, ďalej všetkých takých škriepnych otázok, ktoré povstanú z takých kontraktov, ktoré sa neuzavrely zachovaním tých formalít, čo zákon tento predpisuje, príslušné sú riadne sudy.

74. §. Záležitosti tie, ktoré vedľa tohto zákona k administratívnej vrchnosti patria, majú sa cez všetky stupne vždy mimo poriadku pokonávať a vybaviť.

Pravidlá postupovania určí cestou nariadenia minister orby v porozumení s ministrom vnútra a ministra pravosúdia.

75. §. Minister orby splnomocňuje sa, aby na základe odôvodneného predostretia administratívneho povereníctva v takých obciach, v ktorých sa toho potreba vyskytuje a aj žiaducená schopnosť jestvuje, na obecnie predstavenstvá preniesť mohol jednotlivé stručne určené

čiasťky toho kruhu pôsobenia, ktoré sa tých prvostupňových vrchností týču, čo sú v 1. bode 72. §-u vypočítané a podľa miestnych pomerov a podľa potreby vykonávaním tých úloh, ktoré sú v druhej hlave tohto zákona notárom uložené, jednotlivých členov právomocenského povereníctva a administratívneho povereníctva, okresného alebo právomocenského poľnohospodárskeho povereníctva, ktorí sa na to svedovo podujmú, alebo jednotlivých členov predstavenstva mohol poveriť. Takito povereníci považujú sa ohľadom tých do kruhu ich pôsobenia odkázaných úkolov za verejných úradníkov a v oči nim majú strana disciplíny upotrebovať dispozičie XXIII. z. č. z r. 1886.

Minister orby splnomocňuje sa, aby ohľadom jednotlivých právomocností alebo okresov, tam obydlených robotníkov a nádeníkov — nakoľko sa na také práce podoberú, ktoré sa na priestore v teže právomocnosti, poľahke okresu vybaviť majú, zpod povinnosťného upotrebovania robotníckych listov oslobodiť mohol.

76. §. Právomocnosti splnomocňujú sa, aby ohľadom takých čiasťok tých právnych pomerov, ktoré medzi zamestnávateľmi a poľnohospodárskymi robotníkmi jestvovať môžu, prítomným zákonom ale podotknuté nie sú, z príčiny miestnych pomerov však významnosť majú, popri vypočítaní mienky na priestore právomocnosti účinkujúceho gazdovského spolku, osobitné štatúty vyniesť mohli.

Záverčné ustanovenia.

77. §. Minister orby splnomocňuje sa, aby záležitosť prostredkovania poľnohospodárskych robotníkov cestou nariadenia usporiadať mohol.

78. §. Minister orby splnomocňuje sa, aby deň, kedy zákon tento do života vstúpi, a priechnodné poriadky určiť mohol cestou nariadenia. V ten deň, keď zákon tento do života vstúpi, ztratí platnosť tá čiasťka V., VI. a VII. hlavy zák. čl. z roku 1876., ktorá sa vzťahuje na poľnohospodárskych robotníkov a nádeníkov, poľahke zamestnávateľov.

79. §. Tie kontrakty, ktoré povstaly pred nastúpením do života tohto zákona, akže ohľadom formalít zopovedajú XIII. zákonnému článku z roku 1876., sú platné a majú posudzovať sa vedľa prítomného zákona.

80. §. Prevedením tohto zákona poverujú sa ministri orby, vnútra, peňažníctva a pravosúdia.

DOPISY.

Holič, 20. marca.

Velactená Redakcia!

Mnohí z rodákov našich čítajú ten neprávne „Kreštanom“ menovaný časopis, doposiaľ ešte len čo to dali na živé sľuby a táraniny, o ktorých sa tamže dočítali. Teraz ale keď sa úplne presvedčili, že títo ich falšným prorokom podobní vodcovia, iba pre svoj vlastný zisk a

pre svoje vlastné záujmy, založili takzvanú ľudovú stranu a že oni iba za nástroj majú slúžiť týmto klamlivým vodcom, k dosaženiu ich sobeckých cieľov, teraz nielen že sami s opovržením odvracajú sa od bludnej ľudovej strany, ale ešte i svojich spolurodákov od pridržania sa teže čím viac vystríhajú. — Tak podobne i slovenskí národovci prichádzajú k tomu povedomiu, že hrešili tým, keďže rozširovanie ľudovej strany v svojich časopisoch napomáhali, teraz ale svojich čitateľov čím viac vystríhajú od pridržania sa teže. — Aby som príklad uviedol podoknem tu, čo „Slovenské Listy“ v čísle 17 píšu o ľudovej strane, tam stojí:

„Nepovšimli by sme si Kreštanových vývodov, o ľudovej strane v uverejnom dopise z Ružomberka v č. 8, keby „Kreštan“ nebol slovenskou ľudovou stranou rozšírený a platený, keby nim nebol slovenský ľud mýlený a judášsky zradzovaný. Dnes musíme ukázať náčom sme!

„Kreštanova“ strana, súdiac dľa všetkého, dosiaľ u nej poznaného, vzala si meno ľudovej strany len preto, aby prilákať mohla k zámerom vlastným potrebný, nevinný ľud. Veď, kto že by k ľudovej strane nepatril? Veď je v tom pochope závitnutá najvyššia zásada: „Miluj bližného svojho ako seba samého.“ My sme tomu verili, to sme u ľudovej strany hľadali.

Ale teraz vykuklo šidlo z vreca.

Nuž keď nám „Kreštan“ s týmto pekným menom pustiť chce hada do pazuchy a voči tej vyslovenej zásade kreštanскеj sype smeti potupy na hlavy strany slovenskej, tedy mu voláme: „Dolu masku, čert dnes je pôst!“

Tak píše a súdi o ľudovej strane jeden z tých časopisov, ktorý ešte pred pár týždňami, pri voľbe snemového vyslanca v Ružomberku tak veľmi zaujímal sa za ľudového kandidáta Hlinku. — A tak súdiac, i dľa tohoto verejne vyznať musíme, jak preveľmi vážnu a potrebnú úlohu zavčasu konal časopis náš, keď ľud náš zavčasu vystríhal, pred ľhárskými vodcami bludnej ľudovej strany, tak že tejto teraz už niet sa čo obávať, on nech aj naďalej poučuje ľud náš o všetkom náležite a nech nás vedie ku všetkému dobrému, aby sme neboli zradcovia drahej vlasti a národa, ako sú ľudári a ich bludní vodcovia. — Pričinnme sa avšak i my rodáci drahí, poučujme a vzdelávajme sa pilným dopisovaním do nášho milého časopisu a tak robme ho rozmanitým. Len tak čo vzdelaní občania budeme na osov vlasti i národu.

Čo týče sa poľných prác, mali sme u nás ešte v prvej polovici tohto mesiaca posiaté. Oziminy vzdor tomu, že sme ani žiadnej zimy nemali, museli mnohí gazdovia povyorávať, lebo tieto miestami menovite v silnejších pôdach od myši ešte na podzim celkom byly zničené. — Nech dá len P. Boh dobrý a pohodlný rok, môže byť všetko dobre! Daj to Bože! *Kolník.*

Zázrivá, 27. marca 1898.

Velactený Pán Redaktor!

Uplynulo už viacej týždňov, čo o nás svet nič nepočul; sta by nás už ani nebolo. A predsa zjeme pri obyčajnej našej ľichosti, no a tiež i pri navyknutej biede, lebo veru darmo by sme sa my chválili, keď nás iní hania. Teda my len tak leda-leďa živoríme. Sú pravda i takí, ktorí si tu i tu i vypiju; jako je to už obyčajou našou. — a aj si zaspievajú, nešetiac svätý pôst

S dobrým sa chváľt nemôžeme, keď nás so všetkých strán bieda tlačí. Peňazí treba všade mnoho a

práve tých niet. Koncom mesiaca januára bola super-revízia počtov obecných bývalého rychtára; skončila sa vec preňho s prajným výsledkom, lebo ešte jemu by mala obec doplácať, čože ale keď s tým sa značne zväčšil rozpočet. Obec naša bude na beziaci rok do dvesto percentov obecnej prírážky platiť. Tu zas na železnicu podpísaných desať tisíc zl. platíme, na ktoré len tri tisíce sme zaplatili a na sedem tisíc nás už žalujú. Prosili sme síce dovolenia horu predať, a s tým by sme na železnicu vyplatili, toto dovolenie ale akosi nejde, a nám zas iba pravotné trovy vzniknú. Keď by sa obec bola pripojila k stolici a bola si požičala peniaze na amortisáciu, boli by sme bývali práva strasení; ten návrh ale niektorí neprijali. Kdeže teraz vezmú peniaze? Teraz možno ináč rozvážia vec.

Obec naša ďalej rozhodla kommassáciu v štyroch poliach a už aj merníka zjednala. K tomuto zas len peniaze sú potrebné. Pritom všetkom ale, bárs jak mnoho platiť treba na všetky strany, náš ľud ale aj vyrobí veľké peniaze v tunajších horách. Manipulácia tunajších hôr stojí arendátora hôr vyše 40 tisíc zlatých, ktoré peniaze všetky naši ľudia môžu zarobiť; síce aj zarobia, ale čím viac zarobia, tým viac dolu gágorom zemiakový odvarok odplaví.

Kdeže sú súkromné dlžoby, ktorých naši gazdovia veru hojne majú, a predsa nijak nechcú sa priučať ku strizlivosti a k šanovlivosti. Potom ale keď majetok vyjde na bubon, banujú; ale vtedy je už pozde. Mnohí silní chlapi už tak pochodili, ktorí telesnou prácou mohli veru udržať od rodičov zdedený, krvopotne nadobudnutý majetok. Nuž ale u nás si to všetko len tak na ľahko berú a žiaľ nad tým zalievajú v čertovici.

Niektoré majetky sú tak obťažené dlhami, že deti ani nežiadajú podiel otcovský, aby s malým kúskom poľa neprevzali dvojnásobnú ťarchu. Pri dlhoch trpia i nevinní, ktorí z priateľstva dobre stáli a potom platia za takýchto nesvedomitých dlžníkov.

Po dlhej zime blíži sa nám jar; odfahuje ale; za dňa je čas dosť prajný, v noci ale bývajú tuhé mrazy. Sňahu ešte po vrchoch hodue a orať ešte nezačínáme; zišlo by sa ale, lebo sa už všetko mŕňa i strova i krm. Živnosť je drahá a krm tiež drahé. Rožný statok prišiel do ceny, lebo sú otvorené jarmoky pre nás už i do súsedných stolíc. V zdravotnom ohľade nestojíme najchýrnejšie, lebo panuje influenza, záškrt, ovčie kniahe, ba aj horúčka, ľudia ale málo mrú.

Počas jari v apríli a v máji bude u nás asi 5—6 verejných odpredajov na grunty, keď by tak nejaká banka konvertovanie dlžôb chcela prevziať u seba, ešte by sa stav našich gazdov polepšil; takto ale smutná budúcnosť mnohých očakáva.

S úctou Fr. Zeus Ludomil.

BESEDNICA.

Sesternica.

Začiatok skorých univerzitných prázdnin strávil som na dedine u strýca.

Namáhavá duševná práca zmorila ducha a s duchom chradlo i telo, — skoré zakľúčenie školského roku prišlo vhod. No nemalo to pre mňa toho radostného významu, ako pre ostatných mojich kollegov. Bol som na seba odkázaná sirota, rodičia moji už dávno spočí-

vali v matičke zemi. Bože, ako úzko mi bolo okolo srdca, keď som videl tie vytešené tváre, keď som počul tie veselé výkriky domov poberajúceho sa študentstva.

Kam teraz? Od 15 júla mal som nastúpiť vyhovavateľskú stanicu v N. Čo do tých čias? I neschádzal mi s mysle strýc po nebohej matke, majetný statkár v K. Neváhal som dlho. Opísal som mu moje polozenie a prosil som ho, aby ma na tie dva mesiace, kým nastúpim stanicu, k sebe privinul.

O tri dni mal som ťažko vyčkanú odpoveď v rukách a vydal som sa na cestu k strýcovi.

On sám a celá jeho rodina prijala ma veľmi láskave. Už pri večeri zaviedli sme s tetkou a sesternicou živý rozhovor o tom, ktorú izbu mi zariadia a ako mi ju zariadia. Strýc zase rozhodnul, že hneď zajtraším dňom začneme poľovnícke vychádzky robiť do blízkych hôr. Jedným slovom, sľuboval som si od tohto dvojmesačného môjho pobytu u strýca mnoho dobrej, môjmu zdraviu potrebnej zábavy.

Izbica moja nachodila sa v zadnej častke priestraného stavania. Oblok mala do krásnej, teraz práve kvetúcej zahrady. Tetka a sesternica sa postaraly o čistú posteľ, umyvadlo, zrkadlo a iné potrebné náradie; strýc postavil mi do kúta peknú pušku a nasnašal kdejakých, zväčša hospodárskych kníh, aby som sa vraj aj hospodárstvu priučal.

Život na dedine plynul veľmi rýchle. Utešený kraj, láskavosť so strany domácich, rozmanitosť vyrazenia učily ma zabúdať na krušný môj stav — necítil som sa sirotou. No, pravým obveselujúcim zdrojom mojej mysle bola sesternica Olga, odo mňa o dva roky mladšia, jediná dcéra strýcova.

Zvlášny bol ten pomer, ktorý medzi nami od detinstva panoval. Mali sme sa radi. Bolo to trochu viac, než púha rodinná láska. Rodičia naši si zo žartu povrávali, že sme si súditi.

Päť rokov bolo tomu, čo som Olgu nevidel. Dvanásťročné dievčatko vyrástlo v krásnu panenku; bola strednej postavy, celkom rozvitá, z jej tmavomodrých očíek dal sa vyčítať čulý duševný ruch, na ružových perniach sedel jej ustavičný úsmev.

Stará láska nehrdzavie. Aj náš pomer sa obnovil. Začali sme ho pri rozpomienkach na náš detský vek, ktorý sme tak milo spolu strávili. Mocne vplývala na obnovenie pomeru vedľa detských rozpomienok i májová príroda. Už v krátkom čase pobadal strýc, že ma moja poľovnícka náruživosť opúšťa, že, keď mi príde voliť si medzi poľovačkou a letníkom v zahrade, volím si vždy ostatné. Tetka nás nechávala samých a strýc sa o nás nestaral. Tetka to robila z presvedčenia: nech sa mladá zabaví; strýc viacej z ľahostajnosti.

Takto sami sedeli sme v jeden predvečer v besiedke. Zapádajúce slnko polialo celú oblohu purpurovou žiarou. Včelky bzučiac ponáhľaly sa do blízkych úlov, kvety klonily hlávky na odpočinok a zahradou zaviala omamujúca vôňa. Velebnosť májového predvečera vylúdila z Olgy piešeňku:

Už sa mrká dolinou,
slnce za vrch sadá.
Neviem prečo, šuhajko,
ale mám ťa rada.

Akési kúzlo bolo v každom jej slove. Striebristý jej hlások nevýslovne príjemno otriasal mojimi útrobnami. Bola krajšia, ako inokedy. Už-už som kľakal na kolena, aby jej večnú lásku prisahal, keď zrazu vrzla bránka zahrady a tetka hbitým krokom kráčala k nám, do letníka, — volala nás k večeri.

O niekoľko dní spravili sme s Olgou v čas rano vychádzku do hôr. Slniečko sa už dvíhalo ponad horizont, keď sme vstúpili do božskej prírody. Kvety, na ktorých kvapôčky rannej rosy storakú barvu menily, otváraly kalichy, umná včelka dala sa s chuťou do práce. Stoleté stromy si pošuškávaly — veď sa im tak pekne snívalo! Vtáctvo velebilo rozkošným spevom Hospodina. Všade nový, čerstvý život! Len kde-tu cez chodník prebehol ospalý zajaček.

Prešli sme kus cesty bez slova. Príroda hovorila za nás, my sme len počúvali.

— Dost, — hovorí konečne Olga — ja nevládzem ďalej, sadnime si na chvíľku!

Sadli sme si. Pod nami otvárala sa úchvatná dolinka. V žblnkot potôčka miešalo sa premilé cukrovanie hrdličky. Nevdojak som si zaspieval známu pieseň:

Dobre mi, dobre mi!
Dievčatko šepce mi,
jak holúbok hudie,
že ma ľúbiť bude,
pokiaľ živé bude.

Olga bola v rozpakoch: jemné jej líčka polial silný rumenec, z očí háral nikdy nepocitý plam, hrud sa jej začala dvíhať — ja som nevedel, čo sa s tou devou robí.

— Pre Boha, Olga, čo ti je? — pýtam sa jej. Zbadala sa.

— Nič! Prečo? Poďme domov.

Videla, že ju nerozumiem. A vskutku nerozumel, ani nechcel som ju rozumeť, veď som sa jej na dobro poľakal.

Pobyť u strýca chýlil sa ku koncu. Júlové horúčosti nastaly. Blízko bol už deň môjho odchodu. K vzájomnému vyznaniu lásky pomer môj s Olgou nedospel do ostatnej chvíle, akási obapolná ostýchavosť sa javila v našom obcovaní. Olga sa hanbila mňa, ja zas mrzel som sa sám na seba, že som ju napriek mojej neokonečnej láske nerozumel a jej posmelujúci pokyn nepoužil. Dňa 14. júla skoro rano mal som odcestovať.

Posledný večer nastal čas lúčenia. Stetkou a strýcom to išlo dorť ľahko, no, podivné je, že s Olgou ešte ľahšie. Celé jej chovanie ale prezradzovalo, že to nenie to pravé lúčenie a ja opravdu s tou pevnou nádejou som sa utiahol do malej izbičky na posledný odpočinok, že sa nám ešte raz prichodí odobrať.

Bola tichá, jasná noc. Chvíľami mihla sa vo svite mesiačka nočná múra, hneď za ňou hnal sa obratný nepotier. Občas letelo aj väčšie zviera povetrim, iste sova tiež na love.

Stál som v obloku a pozoroval som i ten najmenší šuchot, či dakto nejde. Prehlo sa na dvanástu a Olga nechodila, bol som netreplivý. Kto vie, či som ju dobre pochopil? Asnáď sa rano chce odobrať prv, než odcestujem. Na to, že by sa s večerným lúčením bola uspokojila, som ani nepomýšľal. Veď sme boli obidvaja až po uši zaľúbení! Vzal som si teda pred seba, že ešte počkám.

Hlásnik začal na druhom konci trúbiť dvanástu. Striasol som sa na celom tele; je v tých zvukoch hlásnickej trúby čosi prenikavého, ak nie brozného. Kuvik kdesi na záhumní neostal mu dlžen odpoveď a odspieval celé verše tej piesne, ktorá vo mne zrovna bázeň vzbudila. Aj Zahraj v búdke sa schytil zo sladkých snov a hnevlive zavrčal.

Keď hlásnik pred našim domom chválil Hospodina, bilo na väži dvanásť hodín, doba to miestnych duchov.

Všetko bolo pohotove: dvanásť hodín, kuvik, bázeň, len strašidlo nechodilo.

Zrazu vyskočil Zahraj z búdky a zabrechal, no hneď aj utiehnul. Bránka na zahrade vzla, pozrel som — priznám sa, nie bez laku — von oblkom, a po širokom chodníku blížila sa šúpavým krokom, nakoľko sa to pri mesačnom svetle rozoznať dalo, biela postava ku mne. Bola to ona. Jedno dve a stál som pri nej na chodníku.

— A ty ešte hore, Milko? pýta sa celá zadivená.

— A teba čo dobrého donieslo sem v túto pozdnú nočnú chvíľu? Je síce pravda, že som ťa čakal, ale som sa už vzdával nádejí, a hľa, prišla si. Olga! Nemôžem ...

— Nebola som vstave zaspáť, — pretrhla ma, — vyšla som teda do zahrady s tým úmyslom, že tu prebdiem do rana, aby sa od teba ...

Nedohovorila a bola mi v náručí. Prisahali sme si večnú lásku, cez celý život, ba až za hrob a bozky spečatili náš záväzok. V prvých pocitoch slastí nevinnnej lásky prebdeli sme do svitu. Gazda už sňahal čeliadku s lože, keď sme sa rozišli.

Ešte dnes mi zvučia v uchu jej posledné slová: Zostanem ti vernou až do smrti!

Usmievané ťahy mesiačka, tohoto jediného svedka našej lásky sa pomaly tratily, schladilo sa, kobút označoval východ slnca. Paholok ma prišiel zobudiť a našiel ma ku veľkému jeho podivu už, a či ešte na nobách.

Keď sme vychádzali zo dvora, v obloku sa objavila ospalá hlavička Olgina Perny jej blažene zdaly sa šoptať: Na veky! Na veky! A ja s hrstou pekných rozpomienok tiahnul som, chlácholiac žiaľ jej svätým sľubom, za svojim povolaním.

* * *

O šesť mesiacov dostal som otvorený list, ktorý mi oznamoval Olgine zasľúbenie so k—ským lekárom P. Pravda, načo opisovať to skoré trpké sklamanie? Viedlo by to k tej falošnej výstrahe pre mladých ľudí: Neverte dievčatám! Ani sesterniciam!

Napísal Klenovský.

HOSPODÁRSTVO.

Naprávanie pôdy.

Keď z plodnej pôdy (prsti) vezmeme za hrst a skúmame ju pozorne, tak skúsime, že ona zo smiešaniny všelijakých nerastových látok pozostáva. Dľa toho z jakých látok pozostáva, menuje sa piesočnatou, — kľovackovastou, — vápenastou (slienovaťou), prstnatou a sodovitou pôdou.

Čisto z jednej látky pozostávajúca pôda nedodáva dostatočnej výživy rastlinám, je neúrodná. Piesočná zem je veľmi kyprá, ešte i vietor ju sberá a ďalej nesie, jako to pri sypkom homoku vidáme; vodou ľahko nasiakne, chytro vyschne a k výžive rastlín potrebné rastlinné čiastky alebo šťavy voda snadno vymyje z neho.

Kľovackistá pôda sa veľmi zhrudí; vodu nepije a keď raz namokne, dlho je vlhká. Keď ale vyschne, popuká sa a koreňky slabších rastlín popretrhuje. Veľmi vápená pôda ešte menej poskytuje bylinám potrebnej výživy, lebo vodou chytro nasiakne ale aj chytro vyschne a zeliny v takej pôde sa vypečú; keď vysychá, sa popuká a koreňky poodkrýva. Aj prstnatá pôda, bárs od

predošlých lepšia, lež tiež není sama v sebe dobrá pre úrodu, lebo neobsahuje všetky tie rastlinné čiastky, dotyčne nerastové látky, ktoré sú k výžive rastlín potrebné.

Najúrodnejšia pôda je: miešanina piesku — klovačky — vápenej a prstnatej zeme. Taká pôda sjednocuje v sebe všetky hlavné súrodňujúce látky; — poneváž sa ale taká pôda málokde nachádza, žeby tieto látky v potrebnom pomere obsahovala; — ba aj z najlepšej prstnatej zeme súrodňujúce látky rastliny chytro vyžijú: obsievajúcu pôdu vždy naprávať treba. Toto sa deje na dvojaký spôsob asice miešaním zeme a hnojením.

Pri miešaní zeme, k pôde našej takú zem miešame ktorá z nej záhubné vlastnosti zničí. Jestli je pôda kypra nanosíme naňu piesok, klovačky a pomiešame; jak máme klovačku namiešame piesku, alebo piesočnato-vápenej hlíny. Toto miešanie sa deje v zime, keď príroda odpočíva; ľahké miešanie sa deje počas orania, keď totižto orieme hlboko a pluhom takým, ktorý nielen krája a prevažuje ale aj mrví pôdu. K tomu sa šiknú najlepšie pluby železné tak zvané ruchadlá.

Druhý spôsob naprávania pôdy je: hnojenie. Hnojivom nazývame každú takú hmotu (látku), ktorá rastlinám za živnosť slúži, alebo ktorou dobré vlastnosti pôdy napomôcť môžeme. Hnojivo môže byť ústrojné a neústrojné.

K ústrojnemu hnojivu patria: maštálny hnoj, košarovanie a zelené hnojenie. K neústrojnemu hnojeniu rátať: popol, kostenú múku, gyps a tak zvané guáno (trus morských brežných vtákov) a vôbec trus zpod hydu.

V gazdovstve sa potrebuje najviac hnoj maštálny, a tento je aj najlepší, lebo tento vývin všetkých rastlín napomáha. Tento hnoj tak, jako ho na zem roztrúsime, neúčinkuje hneď, ale musí sa podrobiť všeliakým premenám. To jest, musí zhnúť. Počas hnitia horľavé čiastky v podobe vzduchu miznú, kdežto popol vodou rozpustený vsiakne ku koreňom. Toto hnutie trusu alebo tieh, zdĺhavé, zotlenie len vtedy sa uskutoční, keď je povetrie teplé a dostatočnej vlhkosti sa mu dostáva; máme bdieť ale nato, aby táto hniloba prvej nenastúpila, kým hnoj na rofu nevyvezieme, lebo ináč vzduchové záživné latky bez osohu sa vyparia a tak hnojenie je neosožné.

Maštálny hnoj pozostáva z pevných a tekúcich výkalov ku ktorým sa dostatočné množstvo steliva dodáva a mieša.

Stelivo je nato, aby tekúce čiastky hnoja do seba vzalo a shromaždilo. Za stelivo je najlepšia ražová, pšenická a šlógová hrubá slama, ktorá aby bola lepšia, má sa na dlhú sečku posekať a tak pod statok nastlať. Ako stelivo sa môže upotrebiť aj listie zo stromov alebo suchá vňať zo všeliakých rastlín.

Hnoj domácich zvierat dľa jejich rozličnosti, aj účinkuje rozlične. Asice:

Hnoj rožného statku je jeden z najlepších hnojiv; vodnatejší súc, potrebuje viacej steliva.

Košský hnoj o sebe je veľmi teplý a dlho hnije. Suchší súc, menej steliva potrebuje. Najlepšie sa dá upotrebiť do teplých hrad.

Ovčí hnoj, chytro a silno účinkuje, k docieleniu istého výsledku menej treba z neho nežli z iného hnoja. Aj steliva menej treba do ovčieho hnoja, lebo je suchý.

Svinský hnoj je mokrý a studený. Jestli ale tak hojne steliva pridáme k nemu, jako ku hnoju rožného statku, s týmto rovnej ceny hnoj dostaneme.

(Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNÍK.

Pohrab arcikňažny Natálie. Pohrab zomrelej dcéry arcikniežata Fridricha odbýval sa dňa 28. t. m. vo Viedni Z Prešporku, kde mrtvola vyložená bola v kaplne arcikniežacieho palácu za desať dní, za skvelých obradov v nedeľu popoludní odvezená bola do Viedne na dvornom vlaku. Vo Viedni mrtvola vyložená bola v kaplne Burgu a odtiaľ v pondelok prevezová do kapucínskeho chrámu. Ulicami, kade smutočný pochod tiahol, rozostavené bolo vojsko. Vopred jazdila stotina husárov, potom šlo dvoraninstvo na kočoch, za tým rakev na šesť sprážnom dvornom umrléom voze, za týmto vysokí vojenský a občanský hodnostári a pochod zakľúčila stotina husárov. Po posviacke ku ktorej prišli do chrámu kráľ, skormútení rodičia a všetcia vo Viedni meškajúci členovia panovníkeho dvoru, mrtvola vnesená bola do krypty kapucínskeho chrámu ku svojim predkom, a truchliace obecnstvo sa rozišlo.

Chorý srbský kráľ. Mladý kráľ srbský Alexander v poslednom čase často pochorieva. I posledne mladý kráľ mal veľkú horúčosť. Stav jeho sa ale už zlepšil. Kniežatský pár černo-horský dozvedal sa telegrafične o stave chorého panovníka.

Biskupa srbskej cirkve budínskej Luciana Bogdanoviča inštalovali v biskupskej hodnosti dňa 26. t. m. vo Sv. Ondreji.

Chorý vyslanec. Michala Jurisa, vyslanca prievidského okresu v nedeľu rano stihla porážka mozgov v Prievidzi. Rýchla lekárska pomoc zachránila mu život a — jako nám píše z Prievidze — starý pán sa teraz už lepšie cíti.

Smrť. V Budapešti zomrela vdova po Dávidovi Bissitzovi, ktorá bola pre jej nevšednú dobročinnosť známa nielen v hlavnom meste lež po celej krajine. Dobročinná vdova rozdávala každoročne vyše 100.000 zlatých chudobným ľuďom bez rozdielu náboženstva a spravovala i dobročinnú kanceláriu povestného baróna Hirscha. Za jej dobročinnosť vyznačil Bissitzovú i jeho veličenstvo zlatým záslužným krížom.

Odsúdený millionár. Trestný súd v Segedíne pre falošnú prisahu a podplatenie odsúdil Leopolda Ujhelyiho, millionára z Vásárhelyu na jeden rok do žalára. Obžalovaný, ako i kráľ. zástupca apelloval.

Bývalý ministerský predseda anglický markyz Gladstone povážlivo onemocnel. 88-ročnému starcovi mrtvie nosová kosť a nemoc sa zhoršila natoľko, že lekári stratili nádej na jeho vyzdravenie.

Stav siatin. Daždivé počasie, ktoré v posledných dňoch panovalo takrečeno na všetkých stranách krajiny, zaiste nemalo napomôže vývin rastlín. A bol už skutočne aj čas, že spadol krajinský dážď, lebo zasiaté plodiny boli by následkom dlhotrvajúcej suchoty vyhynuly, lebo pôda nenabrala vlhky zo sňahu. Krem toho následkom suchoty rozmnožily sa veľmi myši, ktoré v siatinách veľmi mnoho škody narobili. Dažde pred jarom a teraz ich tiež trochu prriedily a len teraz je nádej, že myši budú ešte väčšmi hynúť. S jarnými prácami orbou a siatim zbožia vo väčšej čiastke krajiny sú už hotoví a môžeme mať výhľad na pekné jarné siatiny. Z jednotlivých vidiekov prichodia síce zprávy, že následkom nedostatku semena na siatie veľkosť pôdy osievanej jarným zrnom klesla, ale to sa dalo i predvídať. Je pravdepodobné, že sa zmenšila aj pôda obsievaná ozimným zbožím, lebo ani počasie nebolo prajné. Priestor zbožím posiatej pôdy naproti iným rokom klesol roku asi o jednu osminu.

Sv. otec a antisemitizmus. V poslednom čase, čo katolícke kňazstvo tak horlivo začína sa miesať do politických pohybov a hlása i antisemitizmus, z pápežského dvora kde-tu prichodia chýry, že sv. otec neschvaľuje túto borbu nižšieho klerusu v politických bojoch. I teraz jedon breslavský časopis píše, že sv. otec povolal k sebe do Ríma tamjšieho arcibiskupa Koppa, s ktorým sa poradí o antisemitizme, lebo pápež chce vraj teraz vydať encykliku, v ktorej napomenie nižších kňazov, aby nebrali účasť v antisemitických pohyboch. — Ak sa nemýlime arcibiskup Kopp pochádza zo židovských rodičov a jeho rodičia len pred pár rokmi prestúpili na rímsko-katolícku vieru.

Gróf Eugen Zichy, ktorý už raz cestoval po Asii cieľom vypátrania kolísky Maďarov, opätovne vybral sa na výzkumnú cestu do asijského Ruska. Ruský cár upravil všetkých gubernátorov asijského Ruska, aby boli Zichymu vo všetkom nápomocní.

Nové miestnosti ministerského predsedníctva. Starú budovu ministerského predsedníctva sbúrajú, lebo pre úrady niet už dávnejšie dostatočného miesta a mnohé z úradov boli umiestnené v prenajatých domoch. Aby sa tomuto odpomohlo, vláda rozhodla postaviť novú budovu a pokým sa to stane, v dosavadnej palote umiestnené úrady presťahujú sa do hotela «Europa» (na rohu Nádor- a Mérleg ulice v V. okrese), ktoré miestnosti prenajal barón Bánffy na 3 roky.

Záležitosť Karola Pulszkého u konca. Svojím časom boli sme obširnejšie opisali trestnú záležitosť Karola Pulszkého, ktorého postavili pod obžalobu preto, že defraudoval z úradných peňazí venovaných na zakúpenie obrazov pre krajinskú obrazáreň. Následkom apeláty záležitosť prišla pred kráľ. tabulu, ktorá oslobodila Karola Pulszkého s tým odôvodnením, že obžalovaný keď by aj spáchal nesprávnosti v manipulovaní peňazí, nemôže sa tahať na zodpovednosť, lebo vtedy nebol v pričetnom stave. Kráľ. kuria, ktorá po tieto dni pojednávala túto záležitosť, potvrdila výrok kráľ. tabule s tým že proti Karolovi Pulszkému zavedené pokračovanie zastavuje.

Praktickí Angličania V Londýne založili účasti-nársku spoločnosť, ktorá chce cigary a dohán predávajúce stroje umiestniť v omnibusoch a vo vozňoch pouličnej železnice. Praktický vynález jestli sa osvedčí pravdepodobne onedlho zavedú i v Budapešti.

Veľký oheň vo Fiume. V uhorskom prístavnom meste Fiume hrom zapálil jedon prímorský sklad naplnený jutou, ktorý celý ľahol popolom. Škoda obnáša okolo 800 000 zlatých.

Prst Boží. Do rozprávky súca udalosť odohrala sa behom posledného času tu v Budapešti. To jest v Budapešti sa len začala a skončila sa v Amerike. Okresný podsudca Viktor Galovič zaľúbil sa tu do manželky jedného agenta a zamilovaní ľudia pomýšľali na útek, aby sa tak zbavili agenta. Avšak k úteku nie je dostatočná len láska, lež potrebné sú k tomu i peniaze a tých zaľúbenci nemali. Galovič teda pohlol rozumom. Začal dvořit dcére jedného popredného úradníka tu v Budapešti a behom veľmi krátkeho času navliekol vec tak, že mu rodičia svoju peknú dcéru sľúbili i s pekným venom. Svatba sa odbavila, mladí manželka vťahli do pekne zaradeného bytu a Galovič na štvrtý deň po svatbe, keď už mal osem tisíc zlatých vena vo vaku, hanebne opustiac tú, ktorej večnú vernosť prisahal — ušiel i s milenicou, manželkou agentovou do Ameriky. Možno si predstaviť stav mladej opustenej manželky a žiaľ rodičov, keď videli takto oklamanú svoju dcéru. Avšak ruka spravodlnosti hneď zasiahla i Galoviča. Keď už bol blízko brehov amerických, keď už videl zem svojej novej vlasti, kde sa s odvedenou manželkou agentovou osadí, vtedy loď narazila na zátoň, ztroskotala sa a Galovič i so svojou milenkou padol do mora. Na člnoch zachránili sme oboch i Galoviča i jeho milenkú, ale peniaze a iný majetok jeho v kufroch zmizol na dne mora. Keď zaľúbenci vystúpili na breh, nemali ani čo do úst položiť a Galovič musel si prosiť almužnu od tamejšieho nášho konzulátu. Almužnu dostal, ale čo teraz v cudzom svete bez groša. A bývalý okresný podsudca v Budapešti a rezervný officier stal v jednom novo-yorkskom hostinci za sluhu, umýva taniere a čistí jedáče náčinie i so svojou milenkou, lebo nevediac reč anglickú, inú prácu nevie konať. Tak ľha Galovič obdržal hneď trest za svoj hanebný skutok.

Drahé víno. Ruská cárovná, manželka cára Mikuláša po drahom pôrode veľmi oslabla a lekári radili, aby pľavala starú uhorskú tokajčinu, ktorá by ju trochu rozohiala. Cár hneď rozkázal kúpiť takého vína a aj kúpili za 50 tisíc zlatých. Skupovanie tokajčiny, takej jakovosti, akú cár žiadal, nebola ľahká vec, lebo v celej krajine už není z nej mnoho a málo je takých majiteľov, ktorí si ešte z „dobrých starých časov“ uložili do pivnice z pravej tokajčiny a tí čo majú, neradi sa jej zrieknú. Hodná časť z objednaného vína pochádza z pivnic statkára Gejzu Pulszkého, zafa vyslanca Ferdinanda Horánszkeho. Ze jaké to víno vybrali pre cárovnú, ľahko si je predstaviť, keď povieme že jedon deciliter toho vína stojí 5—6 zlatých, teda jedon liter príde na 50—60 zlatých.

Zriedkavý manželský pár. V americkom meste Lac Quinparle žije jedon zriedkavý manželský pár, ktorý teraz chystá sa sláviť 85ročné jubiléum svojho sňatku. Vek manželov robí spolu 217 rokov; muž je 105, žena jeho ale už 112 rokov stará. Oba tešia sa tomu najlepšiemu zdraviu, len jedno ich znepokojuje: tá otázka totiž, že jako majú pomenovať túto slávnosť svoju, keď už raz prekonali striebornú, zlatú a i diamantovú svatbu.

Kde prepadáva najviac žiakov. Jedon odborný časopis podáva výkaz, v ktorých gymnásiach prepadáva najviac žiakov. Dľa toho výkazu najviac žiakov prepadne na gymnásiume v Szabadke, Miškovei (v ev. ref. gymnásiume), v Bráde, Solnoku, Mezötúre, v Ziline, Gyulaféhervári, Pápe (kat. gymn.), Marosvásárhelyi a vo Fehérséplome. Najmenej žiakov prepadlo: v Budapešti (Lászlóvske gymn.), v Komárne, Szilágy Somlyó, Skalici, Szepsi-Szent-Györgyi, v Budapešti (gymn. v II. okrese), Panéove, Fiume, Kaloči a v Kézdivásárhelyi.

Arcknážna Štefania natoľko sa už zotavila zo svojej ťažkej choroby, že už vstala s postele a je pravdepodobné, že po veľkonočných sviatkoch odcestuje cieľom úplného zotavenia do južných krajov.

Starý Bismarek ako vojak. Bývalý „železný“ kancellár nemeckej ríše kn. Bismarek tieto dni slávil 60 ročné jubilému toho, čo jako jednoročný dobrovoľník vstúpil bol do vojenskej služby pruskej armády, ktorej bol svojho času i jedným vodcom. Z tejto príležitosti starého diplomatu pozdravil i nemecký cisár Vilhelm a regiment č. 2., v ktorom započal Bismarek svoju vojenskú službu, vyslal k Bismarekovi deputáciu so skvostným darom, s jednou zo striebra liatou malou sochou predstavujúcou jedného grenadiera z r. 1813.

Právota Gárdosova. Svojim časom sme boli sdelili, že istá Fedorčaková pozdvihla proti svojmu zatovi Ludvikovi Gárdosovi žalobu, že otrávil jej dečeru, ktorá po pôrode neočakávane zomrela. Následkom zavedenej pravoty trestný súd odsúdil Ludvika Gárdosa na doživotný žalár ale následkom apeláty prišla záležitosť pred kráľ. tabulu. Kráľ. tabula pojednávala tieto dni záležitosť a obžalovaného Gárdosa oslobodila. Kráľ. tabula totiž nevidela dokázané, že manželka Gárdosova zomrela následkom otrávenia morfiomom a dopustiac i otrávenie, nevidela dokázané, že jej manžel ju otrávil. Gárdoš, dokiaľ jeho záležitosť i kráľ. kúria nerieši, ostane vo vyšetrojúcom väzení.

Bál sa assentírky. V Štiavnici zastrelil sa mestský pisár August Keipsich, lebo bál sa assentírky. Nešťastný šuhaj stal sa obeťou svojej stydlivosti. Zanechal totiž po sebe list, v ktorom udáva, že jeho stud nedovoľuje mu, aby sa v prítomnosti svojich predstavených a mešťanostu (ktorý je predsedom assentačnej kommissie) vysliekol.

Expedícia na vyhľadanie Andréa-a. Vetroplavec Andréa, jako známo, na balóne chcel sa dostať ponad obrovské balvány ľadu ku severnej točnici a pozdvihol sa v balóne do vzduchu ešte lanského leta v júni. Od tých čias len jeden holub vypustený Andréom priniesol o ňom zprávu, ale od osem mesiacov nevedieť o ňom úplne nič istého a všeobecne sa myslí, že našiel svoj hrob medzi ľadovými vrchami. Teraz antropologická a zemepisná spoločnosť v Stockholme uzavrela, že 1100 korunová základinu vydá Jánovi Stadlingovi, ktorý chystá expedíciu cieľom vyhľadania smelého vetroplavca Andréa a. Stadling totiž myslí, že na severnom pobreží Asie podarí sa mu najst' stopu ztrateného Andréa-a a jeho spoločníkov. Nákladky výpravy prevyšujú 10.000 kerún.

Nefajčeme v posteli. Lekárnik v mestečku Letenye Štefan Majer tieto dni sám ostal doma i so svojim štyrročným synkom, lebo jeho manželka odcestovala. Večer Majer ľahol si i so synkom do postele a fajčil cigaru. Fajčiac usnul, cigara vypadla mu z úst a zažala periny postele, v ktorej nešťastný lekárnik i so synčekom zhorel na uhol. Domáci až rano zbadali hrozné nešťastie. Oheň cez noc sám vyhasnul.

KU OBRÁZKU.

Sňatie Spasiteľa s kríža.

Vstupujeme vo veľký týždeň, keď pán náš Ježiš Kristus podstúpil smrť na kríži, aby vykúpil človečenstvo od zatracenia večného. Každá duša kresťanská korí sa pred nekonečnou milosťou Všemohúceho Otca, že dal nám svojho jednorodeného Syna, aby nás spasil, svojou smrťou vykúpil a otvoril nám brány kráľovstva nebeského, v ktorom sediac na pravici Otca svojho súdiť bude živých i mrtvých. Korme sa pred milosťou Boha, vzdávajme vrúcne vďaky Jeho Synovi a prosme Ducha svätého, aby svätá Trojica neodvracala nebeské lúče svojej milosti od nás hriešnych, aby sme s Jej pomocou mohli stať sa hodnými dieťkami Otca Všemohúceho.

K OBVESELENIU.

Prísny.

Parížsky súd oslobodil jednu ženskú, ktorá ukradla chlieb pre svoje deti. Mnoho sa hovorilo o tejto záležitosti.

— Ah, riekol ktosi v spoločnosti, ja by veru odsúdil zlodějov chleba.

— Vy ste ukrutník.

— Oh nie, ja som pekár!

*

Starostlivý sluha.

Knieža Talleyrod jednej noci náhle sa prebudil na výstrel z pištole; vyskočil s postele aby zvedel čo bolo príčinou výstrelu; videl v svojej chyži sluhu a spýtal sa čo tam hľadá.

— Myš bola v chyži Vašej Vysosti a mysliac, že vás vyruší zo spánku — zastrelil som ju.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 1. apríla.

O bilie	Jakosť (a hekt.)	Za 100 kilogr.		Cenné papiere		Cenné papiere			
		od	do	Peniaze	Tovar	Peniaze	Tovar		
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.		Prvá uhor. poisť. spol.			
pešťianska	77-81	13.25	13.45	Uhorská zlatá renta 4%	121.50	122.00	3825	3850	
stolnobeľhradská	77-81	13.30	13.40	Uhorská korunová renta 4%	99.20	99.70	1415	1417	
Raj (lito)	70-72	8.85	8.95	Uhorské regálové úpisy 4%	100.30	101.60	8175	8225	
Jačmeň na krm.	60-62	6.00	6.90	Uhorské premiové úpisy	160.00	161.00	618	620.00	
na pátku	64-64	7.00	7.50	Uhorská tiasko-segedínska po- žička 4%	141.00	142.00	Záložné listy.		
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. požička 4% v zl.	119.50	120.50	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%		
Ovos	39-41	6.85	7.15	vyvážkové úpisy 4%	101.00	102.00	97.70	98.70	
Kukurica	73	5.40	5.50	Spoločná požička v bež. penia- zoch 4%	101.50	102.50	100.00	101.00	
Prosno	—	4.70	5.00	Žreby:		121.00	122.50	121.00	122.50
Ľstelinové semá, luc.	—	48.	52.	Spolku „Jo ziv“	3.40	3.70	Peniaze.		
červené	—	31.	33.	Uhorského „červeného kríža“	8.00	8.50	5.68	5.78	
Svínska masť pešťianska	—	16.00	59.00	Rakúskeho	20.20	21.70	9.51	9.55	
vidiecka	—	—	—	Baziliky	6.30	6.70	58.72	58.92	

Kníhtlačiareň Viktora Hornýánszkeho v Budapešti.